

КОМПЛАЄНС-КОНТРОЛЬ У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ: ДО ПОСТАНОВКИ ПРОБЛЕМИ

І. В. КОЛЯДА, аспірант кафедри Фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, м. Харків

У сучасних економічних умовах суб'єкти господарювання функціонують в умовах невизначеності та непередбачуваності. Нестабільна політична і соціально-економічна ситуація в країні посилюють ступінь ризику функціонування юридичних осіб. Тому, сьогодні економічна безпека суб'єкта господарської діяльності, як захищеність від негативних впливів зовнішнього і внутрішнього середовища, спроможність швидко усунути різні загрози - є актуальним для дослідження напрямком. Крім того, під час своєї діяльності саме банківські установи доволі часто зіштовхуються з певними ризиками, і як наслідок, їх діяльність є нестабільною і неефективною. З метою зменшення ризиків, а також підвищення ефективності, дієвості та стабільності діяльності банків, забезпечення захисту інтересів вкладників і кредиторів, протидії легалізації (відмиванню) доходів, отриманих злочинним шляхом та протидії фінансуванню тероризму в банківських установах організовується та запроваджується ефективна система внутрішнього контролю. Так, банки самостійно встановлюють додаткові вимоги до системи внутрішнього контролю, адекватні особливостям його діяльності, характеру та обсягу банківських, фінансових та інших видів діяльності банку.

В науковому обігу термін «комплаєнс» є порівняно новим. Вперше у 2005 році Базельський комітет по банківському нагляду опублікував рекомендації «Комплаєнс та комплаєнс-функції в банках». В цьому документі відмічається особливий статус служби комплаєнс-контролю в банках; зазначається, що управління комплаєнс – ризиками має здійснюватись у кожному банку з урахуванням його особливостей та потреб, оскільки універсального підходу до такого управління не існує; незважаючи на певну свободу організації комплаєнс-контролю, існують загальні засади підходів до його здійснення.

Так, комплаєнс – контроль означає здатність діяти згідно інструкцій, правил та спеціальних вимог. В галузі фінансових послуг комплаєнс розглядають в двох аспектах: по-перше, як відповідність законодавству та міжнародним рекомендаціям, які банк має виконувати в цілому. А по-друге, як відповідність вимогам системи внутрішнього контролю, що встановлюються з метою забезпечення виконання вимог законодавства та рекомендацій.

В прес-релізі «Функція комплаєнс-контроля в банках» Басельського комітету по банківському нагляду термін «комплаєнс-контроль» визначено як самостійна діяльність, яка здійснюється в комерційних банках щодо

визначення, оцінки, консультування, відстеження та повідомлення про комплаєнс-ризик банку.

Згідно рекомендацій Базельського комітету для ефективного здійснення комплаєнс-контролю в банківських установах необхідно створювати служби комплаєнс-контролю, які повинні виконувати такі функції:

- виявлення та оцінка комплаєнс-ризиків, пов'язаних з діяльністю банку;
- надання рекомендацій керівництву банківської установи щодо дотримання чинного законодавства, правил та стандартів;
- розробка письмових інструкцій для персоналу банку стосовно належного дотримання законів, правил та стандартів, у тому числі що стосуються відмивання (легалізації) коштів отриманих злочинним шляхом;
- оцінка відповідності внутрішніх процедур та операцій вимогам чинного законодавства;
- навчання персоналу банку дотриманню законодавства, правил та стандартів;
- налагодження та підтримання зв'язків з відповідними зовнішніми органами нагляду та контролю за здійсненням банками діяльності.

Упродовж останнього часу в Україні також прийнято низку нормативно-правових актів, які прямо чи опосередковано торкаються питань проведення комплаєнс-контролю в банківських установах. Натомість на практиці, донині відсутні уніфіковані підходи щодо здійснення комплаєнс-контролю. Крім того, на нашу думку чинна нормативна база потребує певних доопрацювань.

Таким чином, однією із ефективних складових внутрішнього контролю в Україні має стати комплаєнс-контроль. Система комплаєнс-контролю призначена для з'ясування та запровадження оперативного виявлення загроз економічної безпеки суб'єкта господарювання та їх мінімізації, а також контроль за дотриманням банком нормативно-правових актів України, внутрішніх процедур, правил та політики, запровадженої в банках та основних морально-етичних принципів ведення бізнесу.

ТАРИФНОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ КАК ИНСТРУМЕНТ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОЛИТИКИ В ЖИЛИЩНО-КОММУНАЛЬНОЙ СФЕРЕ

Є. М. ДРОБОТОВА, *студентка 5 курсу*

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків*

Тема тарифного регулювання сьогодні актуальна як ніколи. Вопросы формирования тарифов и тарифной политики уделяется большое внимание. Ведь это касается каждого гражданина – все мы пользуемся услугами ЖКХ, электроэнергией, транспортом, услугами связи. Помимо разумного подхода к